

Aan: Opstellers van concept-verkiezingsprogramma's van de politieke partijen.

Van: prof. H. H. F. Wijffels (voorzitter Sustainable Finance Lab), prof. H.A. Benink, dr. D.J. Bezemer, dhr. P. Blom, prof. N.D. van Egmond, prof. E.R. Engelen, prof. A. Klamer, prof. C.J.M. Kool, dr. M.W.J.L. Sanders, prof. E.J.J. Schenk, prof. E-M. Sent, prof. I. P. van Staveren, drs. R. van Tilburg en prof. B. de Vries.

Betreft: Doelen van overheidsbeleid voor de hervorming van de Nederlandse financiële sector voor de komende kabinetsperiode.

Utrecht, 24 mei 2012

Geachte programmacommissie,

Als Sustainable Finance Lab (SFL) streven wij naar een gezonde financiële sector die onze economie ondersteunt en haar verduurzaming bevordert. Daartoe hebben wij vorig jaar publieke discussiebijeenkomsten georganiseerd en aanbevelingen gepresenteerd.¹

Ook hebben wij bij het parlement aangedrongen op het instellen van een commissie die bekijkt welke structurele aanpassingen van de Nederlandse bankensector wenselijk zijn. Wij zijn verheugd dat Kamer en Minister hebben besloten een commissie in te stellen die een dergelijke toekomstgerichte visie op de financiële sector gaat ontwikkelen.

De komende kabinetsperiode zal de hervorming van de financiële sector concreet vorm moeten krijgen. Wij willen u enkele doelen schetsen die daartoe de komende vier jaar bereikt zouden moeten worden. In onze ogen verdienen deze een prominente plek in elk verkiezingsprogramma en in een toekomstig regeerakkoord.

---

¹ Deze zijn te vinden op de website <http://www.sustainablefinancelab.nl/files/2011/11/Sustainable-Finance-Lab-hoofdconclusies-en-aanbevelingen-24-11-2011.pdf>.

Om te komen tot een werkelijk dienstbare financiële sector dienen in 2017 de volgende doelen te zijn bereikt:

1. Nutsfunctie banken is scheidbaar in geval van financiële nood. Als een bank in financiële problemen komt moeten de essentiële publieke functies (betalingsverkeer, deposito's, lokale kredietverlening) snel en eenvoudig uit de bank getild kunnen worden. Over de invulling van dit principe zullen de EU High Level Expert Group bankstructuur en de nog in te stellen Nederlandse commissie zich buigen.
2. Handel voor eigen rekening is verboden. Banken mogen geen risico's nemen die los staan van het klantbelang. Kamer en Minister hebben hiertoe al besloten. In de VS treedt deze zomer een dergelijk verbod op handelen voor eigen rekening via de zogenaamde 'Volcker rule' in werking.
3. Bonussen zijn afgeschaft. Bonussen blijven een bron van wantrouwen tussen de samenleving en haar bankiers. Eerder deed SFL een appel op de sector om deze af te schaffen. Een andere mogelijkheid is bonussen onderdeel te maken van overig beleid (toezicht door DNB of het fiscale instrument). Omdat het huidige niveau van de vaste salarissen ruim voldoende is om de concurrentie met andere sectoren aan te kunnen, moet er op worden toegezien dat het schrappen van bonussen niet gecompenseerd wordt met een hoger vast salaris.
4. Banken zijn voldoende gekapitaliseerd. De Nederlands banken zijn er de afgelopen drie jaar niet in geslaagd het eigen vermogen te versterken.² Dat moet de komende kabinetsperiode veranderen. Op termijn liggen aanzienlijk hogere kapitaalseisen dan de nu gestelde in de rede. Ook daar moet de komende kabinetsperiode een besluit over genomen worden. Nederland behoort met Zwitserland en het VK tot de landen met de grootste financiële sector ten opzichte van hun economie. Net als die landen zou ook Nederland hogere kapitaalseisen moeten stellen. Een deel van dit kapitaal kan in de vorm van schuld die in geval van financiële stress wordt omgezet in eigen vermogen ('bail-in debt').
5. Fiscaal voordeel schuldfinanciering is afgeschaft. Behandel vreemd en eigen vermogen fiscaal op gelijke wijze. De fiscale regelgeving werkt nu tegengesteld aan de wens dat banken zich meer met eigen vermogen financieren. Voor de vennootschapsbelasting zijn rentebetalingen aftrekbaar, maar uitkeringen aan eigenvermogenverschaffers niet. Dit verschil in fiscale behandeling maakt schuld een goedkope financieringsbron.³

---

² DNB, Overzicht Financiële Stabiliteit, voorjaar 2012, p.34-35.

³ DNB, Overzicht Financiële Stabiliteit, voorjaar 2012, p.36.

6. Basispakket financiële diensten is beschikbaar. De overgrote meerderheid van de financiële consumenten kan toe met een handvol financiële basisproducten; simpel, toegankelijk en redelijk geprijsd. De AFM moet er op toezien dat alle banken een dergelijk identieke set financiële basisproducten aanbieden.
7. Pluriformiteit van de bankensector is behouden. Diversiteit tussen banken is nodig zowel qua omvang als eigendomsvormen. Breng daarom ABN AMRO voorlopig niet naar de beurs maar onderzoek alternatieven als een blijvend controlerend belang van de staat of een ander stabiel aandeelhouderschap. Zorg voor een goede risicospreiding en een gezonde concurrentie door het bankenlandschap voldoende breed en divers te houden.
8. Cultuuromslag in de bankensector heeft plaatsgevonden. Nederland is gebaat bij meer pluriformiteit en diversiteit in leiderschapstijlen en gedrag in de banken. Gewaakt dient te worden voor een te enge, op de korte termijn gerichte, financiële focus. Tegendraadse geluiden zijn nodig om tunnelvisie te voorkomen. DNB moet er scherp op toezien dat het streven naar cultuurverandering is vertaald in het aanname-, opleidings-, belonings- en bevorderingsbeleid van banken en zo op alle niveaus tot stand komt.

Wij wensen u veel succes en wijsheid toe bij het opstellen van uw concept verkiezingsprogramma. Uiteraard zijn wij graag bereid deze doelen en hun onderbouwing nader toe te lichten. U kunt daarvoor contact op nemen met secretaris van het Sustainable Finance Lab, Rens van Tilburg (06 160 24 190).

Met een vriendelijke groet,

Herman Wijffels
Voorzitter Sustainable Finance Lab